

Sakkunnigutlåtande, Österbottens välfärdsområde Asiantuntijalausunto, Pohjanmaan hyvinvointialue

SRR 2/2024 rd

**Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för
2025–2028**

VNS 2/2024 vp

**Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta
vuosille 2025–2024**

Social- och hälsovårdsutskottet 14.5.2024

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta 14.5.2024

Välfärdsområdesdirektör

Hyvinvointialuejohtaja Marina Kinnunen

**Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue**

Tillräckligheten i fråga om välfärdsområdenas finansiering

Fel utgångspunkt

Man lyckades inte med att skilja åt social- och hälsovården från den kommunala ekonomin så att de pengar som i verkligheten hade använts för social- och hälsovården överfördes till välfärdsområdet.

Orka invänta resultaten

Resultaten av så här stora förändringar syns inte direkt. Välfärdsområdena är ett sätt att stävja kostnaderna, men övergångsperioden är för kort.

Stora skepp svänger långsamt

- Vi behöver stark basservice.
- Befolkningen får service nära och i hemmet.
- Då är det allt färre som behöver dyra tjänster.
- Verksamheten är mer föregripande och systematisk.

Det här satsar vi på nu och förändringarna är hållbara.

Planen för åren 2025–2028 äventyrar servicen och de hållbara strukturerna

Planen för de offentliga finanserna innehåller i sin nuvarande form riktlinjer som underminerar en rimlig och långsiktig sparplan och om riktlinjerna blir verklighet kommer man bli tvungen att försämra just basservicen.

Hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyys

Väärä lähtökohta

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ei onnistuttu erottamaan kuntataloudesta siten, että siihen todellisuudessa käytetyt rahat olisivat siirtyneet hyvinvointialueelle.

Maltetaan odottaa tuloksia

Näin suurten muutosten tulokset eivät näy heti. Hyvinvointialueet ovat keino saada kustannuksia hillittyä mutta siirtymäaika on liian lyhyt.

Iso laiva kääntyy hitaasti

- Tarvitsemme vahvat peruspalvelut
- Ihmiset saavat palvelut lähellä ja kotiin
- Näin yhä harvempi tarvitsee kalliita palveluita
- Toiminta on ennakoitavampaa ja suunnitelmallisempaa

Näihin panostamme nyt ja muutokset ovat kestäviä.

Suunnitelma 2025–2028 vaarantaa palvelut ja kestävät rakenteet

Julkisen talouden suunnitelmassa on nyt tehty linjauksia, jotka vievät pohjan järkevältä ja pitkäjänteiseltä säästämissuunnitelmalta ja pakottaa toteutuessaan heikentämään juuri peruspalveluita.

**Ekonomisk
anpassningsnivå, nuv.
Talouden
sopeutustaso, nykyinen**

JTS
MUKANA

2023
(1.3%)

2024
(3.4%)

2025
(3.8%)

2026
(1.2%)

**Finansiering, ny
Rahoitus, uusi**

763 milj €

786 milj €

843 milj €

853+? milj €

**Sparkrav, nuvarande
Säästövaade, nyk.**

10 milj €

27 milj €

30 milj €

10 milj €

**Resultat
Tulos**

- 38 milj €

-34 milj €

+28 milj €

+24 milj €

**Akkumulerat
över/underskott
Kertynyt yli-/alijäämä**

- 38 milj €

-72 milj €

-44 milj €

-20 milj €

Kevään 2024 julkisen talouden suunnitelman mukaiset toimenpiteet vuodelle 2025	koko maa milj. euroa	Pohjanmaa milj. euroa
Hoitotakuun toteutus	15	0,5
Seulontaohjelman laajennus (suolistosyövän seulonnan laajennus uusiin ikäluokkiin)	2	0,1
Sote-valvontalaki (nettomuutos)	3	0,1
Laki potilasasiavastaavista ja sosiaali-asiavastaavista (nettomuutos)	0	0,0
Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden vahvistaminen	35	1,1
Pidetään voimassa 1.9.2023 voimaan tuleva 14 vrk hoitotakuu	-25	-0,8
Uudistetaan erikoissairaanhoidon työnjakoa koskevat säädökset	-10	-0,3
Terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset	-50	-1,6
Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten hallinnollisen työn vähentäminen	-10	-0,3
Lastensuojelun jälkihuollon ikärajan laskeminen	-12	-0,4
Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen kehittäminen	-30	-1,0
Vammaispalvelulain tarkentaminen ja voimaantulon siirtyminen	100	3,2
Keliakiakorvauksen laajentaminen, lääkärilausuntojen lisääntyminen	1	0,0
Mielenterveyslain muuttaminen (tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa)	0	0,0
lääkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen keventäminen (Lisätoimet 2024)	-45	-1,5
Hoitotakuu (Lisätoimet 2024)	-130	-4,2
Vammaispalvelulain uudistus (Lisätoimet 2024)	-70	-2,3
Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden kelpoisuusvaatimusten joustavoittaminen henkilöstön saatavuuden helpottamiseksi ja lastensuojelun riittävyys turvaamiseksi (Lisätoimet 2024)	-2	-0,1
Asiakasmaksujen korottaminen (Lisätoimet 2024)	-100	-3,2
Ajokorttitarkastusten rajaaminen julkisen palveluvalikoiman ulkopuolelle (Lisätoimet 2024)	-5	-0,2
Sairaaloiden ja päivystysten sekä erikoissairaanhoidon työnjaon säästöjen pieneneminen (HO 2023)	10	0,3
Terapiatakuun voimaantulon siirto alkamaan 1.5.2025 (HO 2023)	-12	-0,4
Yhteensä vuoden 2025 rahoituksessa huomioitavat tehtävämuutokset	-336	-10,8

Syksy 2023 JTS:n
mukaan (toimet yht.
n. 17 milj.)

OVP:n n. 0,6 milj.

Kevät 2024 JTS:n
mukaan, n. -354 milj.

OVP:n n. -11,4 milj

Den ändrade vårdgarantin innebär att Österbottens finansiering minskar med 4,2 miljoner euro.

Med andra ord måste antalet sjukskötare minskas med över 100 från arbetet på primärvårdens hälsocentraler.

Österbotten har inte heller i nuläget klarat av primärvårdens vårdgaranti på 14 dygn.

Hoitotakuuseen tehty muutos tarkoittaa Pohjanmaalle 4,2 milj.€ rahoitus vähennystä.

Eli perusterveydenhuollon terveystakeskustyöstä tulee vähentää yli 100 sairaanhoitajaa.

Pohjanmaalla ei olla nykyiselläänkään päästy 14 vrk hoitotakuuseen perusterveydenhuollossa

Väntetid till läkare, mars 2024 / Odotsajat lääkärille, maaliskuu 2024

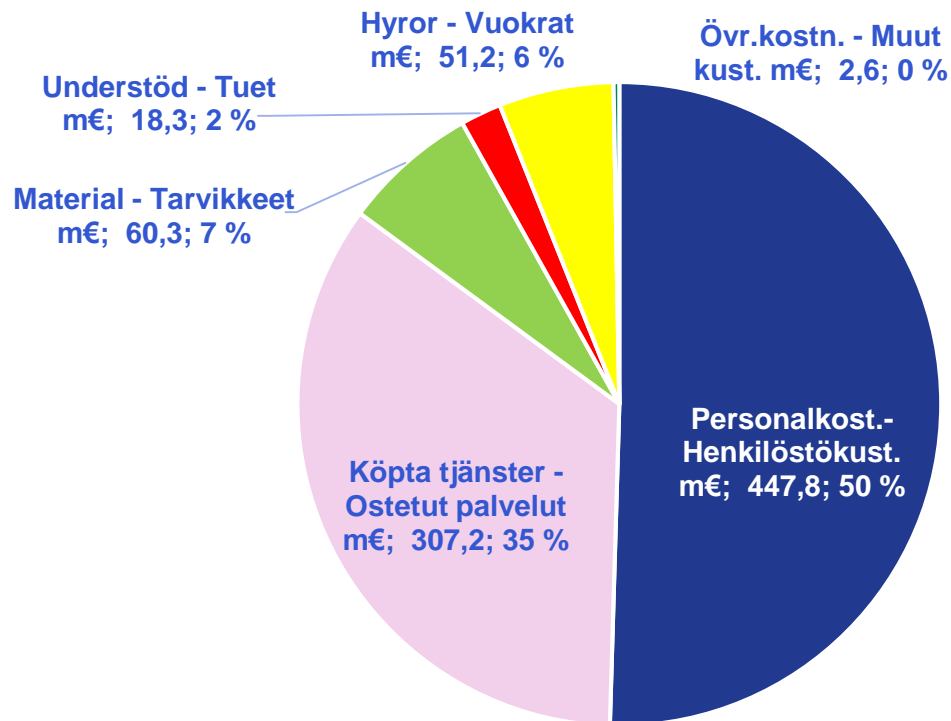
Österbottens välfärdssområde - Väntetid till läkare Pohjanmaan hyvinvointialue - Odotsajat lääkärille Sote-central/Sote-keskus - mars/maaliskuu 2024	% inom 14 dygns vårdgarantitid % 14 vuorokauden hoitotakuuajan sisällä *	Väntat över 14 dygn /Odottaneet yli 14 vuorokautta *	Väntat över 90 dygn /Odottaneet yli 90 vuorokautta *
Vasa/Vaasa	22 %	78 %	2 %
Laihela/Laihia	75 %	25 %	
Jakobstad/Pietarsaari	63 %	37 %	
Nykarleby/Uusikaarlepyy	75 %	25 %	
Kronoby/Kruunupy	100 %		
Korsholm/Mustasaari	35 %	65 %	
Vörå/Vöyri	100 %		
Malax/Maalathi	13 %	87 %	15 %
Kristinestad/Kristinankaupunki	100 %		
Kaskö/Kaskinen	33 %	66 %	
Närpes/Närpiö	100 %		

*Detta är sote-centralernas egna insamlade uppgifter, en del från patientdataprogrammen, en del från tidböcker, en del från Exreport och en del genom att meddela T3-tal. **Observera** att dessa uppgifter inte särskiljer på kunder som väntat 14 dygn eller 90 dygn eftersom de nya vårdgarantiklassificeringarna saknas i patientdataprogrammen. En del av kunderna som väntat över 14 dygn kan höra till de som har rätt att få sin läkarditt inom 90 dygn. **Således kan procenten som överskrider vårdgarantin vara missvisande.**

*Nämä ovat sote-keskusten omia keräämiä tietoja, osa potilastietojärjestelmistä, osa ajanvarauskirjoilta, osa Exreportista ja osa ilmoittamalla T3-luvut. **Huomioi** että nämä tiedot eivät erottele 14 vuorokautta ja 90 vuorokautta odottavia asiakkaita koska uudet hoitotakuuluokitukset puuttuvat potilastietojärjestelmistä. Osa asiakkaista, jotka ovat odottaneet yli 14 vuorokautta voivat siis kuulua siihen potilasryhmään, jotka kuuluisivat saada lääkäriaikansa 90 vuorokauden sisällä. **Tästä syystä hoitotakuulain ylittämä prosenttiluku voi olla virheellinen.**

Budgeterade kostnader - Budjetoidut kustannukset milj.€ 2024

Oberoende av på vilket delområde förändringarna i planen för de offentliga finanserna inriktas i välfärdsområdet måste kostnaderna sänkas i något kostnadsslag.

Kohdennettiin muutokset julkisen talouden suunnitelmassa mihin tahansa hyvinvointialueen osaluueeseen on kustannusten vähentäminen tapahduttava jossain kustannuslajissa.

Sammanfattning

- Finansieringen minskas alldeles för snabbt för att man ska hinna göra inbesparingar på ett hållbart sätt och uppnå en bestående kostnadsminskning.
- Så här snabba nedskärningar:
 - kan leda till kraftiga nedskärningar som ökar kostnaderna på lång sikt eller i en annan service.
 - äventyrar dessutom finländarnas förtroende för social- och hälsovårdssystemet.
- Regeringens riktlinjer om var man ska spara står i strid med de strategiska målen, både de nationella och Österbottens välfärdsområdes.
- Regeringen bör dra upp riktlinjer som uppmuntrar till att man mer djärvt vågar satsa på förebyggande arbete.

Yhteenveto

- Rahoitusta vähennetään liian nopeassa tahdissa, jotta pystytään tekemään säästöt kestäväällä tavalla ja aikaansaada pysyvää kustannusten laskua
- Näin nopeat leikkaukset:
 - voi johtaa rajuihin leikkauksiin, jotka lisäävät kustannuksia pitkällä aikavälillä tai toisissa palveluissa
 - vaarantavat lisäksi suomalaisten luottamuksen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmään.
- Hallituksen tekemät linjaukset säästöjen kohdentamisesta ovat ristiriitaisia valtakunnallisten ja Pohjanmaan hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden kanssa
- Hallituksen tulisi tehdä linjauksia, jotka kannustaisivat vielä rohkeammin panostamaan ennaltaehkäisevään työhön

Tack!
Kiitos!

Marina Kinnunen, marina.kinnunen@ovph.fi
osterbottensvalfard.fi – pohjanmaanhyvinvointi.fi